

Konačno prvostepeni sud je trebao provesti dokaze da li je primalao robe nakon njenog prijema u oštećenom stanju poduzeo sve potrebne mjere za otklanjanje daljnjeg oštećenja robe, te da li je utvrđena šteta dijelom posljedica propuštanja potrebnih radnja od strane primaoca da se roba sačuva od daljnjeg kvara. Ovo je sud trebao provesti naročito u slučaju kad je prvotuženik izričito stavio takav prigovor.

G.B.

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Drugostepena presuda od 11.XII 1963.

Vijeće: Zvone Rihtman, dr Dušan Arneri, dr Nikola Pećar

Prijevoz stvari morem - Manjak tereta - "Medjuskладиšna izdatnica-primka" - Protest - Medjuskладиšna izdatnica-primka nije sastavni dio teretnice ako se teretnica na nju ne poziva - Klausula u teretnici da je primljena "razna roba" ne identifikira teret koji je primljen na prijevoz - Teret, primljen s tom klausulom, može se identifikirati i na temelju medjuskладиšne izdatnice-primke koju je potpisao zapovjednik broda - Ako zapovjednik ne prihvati usmeni protest primaoca, primalac je dužan uložiti pismeni protest o manjku tereta - Zapisnik o manjku tereta sastavljen na primaocevu skladištu nakon što je brod otplovio iz luke ne može služiti protiv broдача kao dokaz u kojem je stanju teret primljen od broдача - Brodar se može opravdano pozivati na primaocevu potpis na teretnici s kojim on potvrđuje da je teret u redu primljen

Tužitelj je tuženiku predao na prijevoz morem m/j "Omladinac" iz Splita u Ploče teret označen u teretnici od 5.X 1962. kao "razna roba" u težini od 5.000 kg i eksploziv u težini od 300 kg. Zapovjednik broda je na tužiteljevoj "medjuskладиšnoj izdatnici-primki" /MIP/ br.28 od 5.X 1962. potpisom potvrdio da je preuzeo u toj ispravi navedenu robu.

Tužitelj tvrdi da je na brod "Omladinac" ukrao upravo teret opisan u MIP-u, ali da je prilikom iskrcaja tereta s broda u odredišnoj luci ustanovio manjak od 25 komada cijevi, 28 kom. spojnika i 4 kom. umetaka, sve pripadnih dijelova građevinske cijevne skele, u vrijednosti koja odgovara utuženom iznosu. Smatra tuženika odgovornim za gubitak tereta i zahtijeva da ga sud obveže na naknadu štete.

Tuženik otklanja odgovornost, i smatra da je razlika, koju je tužitelj ustanovio, nastala pogrešnim brojenjem. Tvrdi da tuženik nije protestirao manjak, a da mu je naprotiv na teretnici potvrdio uredni primitak robe. Predlaže da sud tužitelja s tužbom odbije.

Prvostepeni sud je pobijanom presudom usvojio tužbeni zahtjev, jer je na osnovi iskaza svjedoka stekao uvjerenje da je tuženik odgovoran za manjak tereta. Prvostepeni sud smatra da se MIP ima smatrati sastavnim dijelom nemarnosti broдача, koji nije ukrcanu robu čuvao dužnom pažnjom, kad je otklonio da zajedno s primaocem tereta brojenjem ustanovi stvarno stanje.

Tuženik se žali protiv presude zbog pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja i zbog pogrešne primjene materijalnog prava, jer u prvostepenom postupku nije utvrđeno da je na brod doista ukrcana roba popisana u MIP, dok je naprotiv utvrđeno da je tužitelj predao na prijevoz 5.000 kg razne robe; težina predane robe da nije prilikom iskrcanja utvrđena, a iz spisa bi proizlazilo da je ona i veća od one navedene u teretnici. Brojenjem koje je izvršio primalac utvrđeno je da specifikacija iz MIP nije bila tačna, jer je s broda iskrcano nekih dimenzija više nego što je bilo navedeno u njoj. Osim toga ističe se da primalac tereta nije protestirao manjak, nego je tek nakon 3 dana pristupio sastavljanju zapisnika o primljenoj količini, koji ne može dati dokaz na teret broдача. Predložio je da se pobijana presuda preinači u korist tuženika, ili da se ukine i vrati prvostepenom sudu na dopunsko raspravljanje i odlučivanje.

Tužitelj odgovara na žalbu podupirući prvostepenu presudu i predlažući da ju žalbeni sud potvrdi.

Žalba je osnovana.

Budući da se radi o pomorskom sporu nastalom zbog gubitka tereta, treba prije svega utvrditi kakav i koliki teret je broдар preuzeo na prijevoz. S tim u vezi treba utvrditi da teretnica od 4.X 1962. nije sastavljena u skladu s čl.31, st.2 pod 6,7 i 8 ZUIPB, jer se očitovanjem sadržaja robe primljene na prijevoz kao "razna roba 5.000 kg" ne može identificirati teret koji je ukrcan i koji je broдар dužan na odredištu predati prema opisu u teretnici. Ipak nije osnovan žalbeni navod da u postupku nije utvrđen teret koji je tužitelj ukrcao, jer je naprotiv prvostepeni sud taj teret identificirao na temelju MIP, koju je zapovjednik broда potpisao. Pri tom valja spomenuti da nije tačno, kako to prvostepeni sud uzima, da ta isprava predstavlja sastavni

dio teretnice, i to zbog toga što to ne proizlazi iz sadržaja teretnice, što znači da u teretnici nema poziva na MIP kao ispravu na temelju koje bi teretnica bila izdana. To međutim ne sprečava tužitelja kao kreatora da pomoću te od zapovjednika broda potpisane isprave vodi dokaz o stvarnom sadržaju "5,000 kg razne robe", navedene u teretnici kao teret primljen na prijevoz.

Osnovano se međutim tuženik žali da okolnosti iskrcaja, tj. predaje tereta primaocu, nisu u prvostepenoj presudi pravilno ocijenjene.

Iz činjeničnog stanja utvrđenog u prvostepenom postupku proizlazi da je primalac nesumnjivo obavijestio usmeno zapovjednika o manjku spojnice, i da je nesumnjivo zapovjednik otklonio da broji s tužiteljem spojnice, pozivajući se na okolnost da ih je bez brojenja primio na brod. Naprotiv ne slijedi nesumnjivo da je primalac obavijestio zapovjednika i o manjku cijevi, jer to zapovjednik poriče. O manjku umetaka čak se ni ne tvrdi da bi ga primalac saopćio zapovjedniku. Iz takvog činjeničnog stanja može se sa sigurnošću izvesti samo zaključak, da zapovjednik nije prihvatio usmeno stavljenju obavijest o manjku tereta.

Pri takvom stanju stvari, tužitelj je kao primalac bio dužan, u smislu čl.71 /ZUIPB/ Zakona o ugovorima o iskorisćivanju pomorskih brodova, staviti zapovjedniku pismeni prigovor zbog manjka tereta, što on nije učinio. Zbog toga je nastala pretpostavka u korist brodaru da je teret predao u skladu s teretnicom. Teret dokazivanja o suprotnom pao je zbog toga na primaoca, tj. na tužitelja.

Uredna predaja tereta potvrđena je u ovom spornom slučaju na nesumnjiv način još i time što ju je primalac posvjedočio potpisom na teretnici, što znači da se brodar - tuženik koristio pravom koje mu priznaje čl.68 st.2 ZUIPB. On se stoga opravdano poziva na tu potvrdu kao na dokaz da je teret u redu predao ovlaštenom primaocu.

S obzirom na izneseno tužitelj se ne može s uspjehom pozivati na zapisnik od 8.X 1962. kao dokaz o neurednoj predaji tereta sa strane tuženog brodaru. Taj je zapisnik sastavljen na gradilištu, tj. na tužiteljevu skladištu, nakon što je brod već isplovio iz luke. Brodar dakle nije više mogao sudjelovati kod njegova sastavljanja. Osim toga iz zapisnika se ne vidi zbog čega je tužitelj potvrdio primitak tereta, ako teret doista nije bio u redu. Takvim dokazom se stoga ne može oboriti pretpostavka da je brodar u redu ispunio svoju obvezu iz ugovora o prijevozu.

Valjalo je stoga uvažanjem žalbe na osnovi čl.360 t.2 Zpp. pobijanu presudu preinačiti, pa tužitelja s tužbenim zahtjevom odbiti, a tuženiku dosuditi parnični trošak cjelokupnog postupka po čl.143 i 144 Zpp.

Z.R.

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Drugostepena presuda od 28.XI 1963.

Vijeće: Zvone Rihtman, dr Melko Erak, dr Vladislav Brajković

Zapovjednik broda - Materijalna odgovornost zapovjednika prema brodaru za štetu nastalu nestručnim upravljanjem brodom - Dok se ne donesu posebni propisi o odgovornosti članova posade pomorskih brodova, primjenjuju se propisi Zakona o radnim odnosima - Zapovjednik nije odgovoran ako je u radu ulagao svoje osobne i stručne sposobnosti - Odgovoran će biti ako je šteta posljedica nesavjesnosti, nemarnosti, zanemarivanja propisa podcjenjivanja opasnosti mora i plovidbe itd. - Zapovjednik se ne može pozivati na nesposobnost broda koja je postojala u vrijeme kada je preuzeo zapovjedništvo, jer je bio dužan uvjeriti se o stanju sposobnosti broda za plovidbu - U svrhu utvrđivanja sposobnosti može tražiti obavještenja i od nadležnih članova posade - Nije odgovoran za propust traženja obavještenja ako se naknadno utvrdi da bi, da je takvo obavještenje tražio, dobio odgovor da je odnosna brodska instalacija u ispravnom stanju

Zapovjednik broda je nestručnim manevrom udario brodom o obalu. Brodar tuži zapovjednika za naknadu štete. Prvostepeni sud je udovoljio tužbenom zahtjevu. Drugostepeni sud je preinačenjem prvostepene presude zapovjednika oslobodio odgovornosti. Razlozi drugostepenog suda su u bitnim ortama slijedeći:

Ukoliko se žalitelj poziva na nesposobnost broda za plovidbu, takav navod mora odbiti. Po propisima Uredbe o posadi broda trgovačke mornarice FNRJ /Sl.l. 80/49 i 14/56/ i to po čl.24 Uredbe, zapovjednik broda je dužan prije polaska uvjeriti se da je brod u svakom pogledu sposoban da preduzme određeno putovanje. Radi se dakle o tome da je baš tuženik kao zapovjednik broda bio onaj koji je bio dužan utvrditi da li je brod, na komu je preuzeo privremeno zapovjedništvo, sposoban za plovidbu, ili to nije; propuštanje ove dužnosti predstavljalo bi uzrok odgovornosti za štetu, ako bi zbog toga propusta do nje došlo.